

Till arbetspensionsanstalterna

DEN OFFENTLIGA SEKTORN FÅR FLEXIBEL PENSIONSÅLDER 1.7.1989

Republikens president stadfäste 3.2.1989 lagen om ändring av lagen om statens pensioner (103/89), lagen om ändring av 2 § lagen om vissa pensioner, som skall betalas av statsmedel (106/89) och lagen om ändring av lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare (110/89). Regeringens propositioner till nämnda lagar ingår i cirkulär A 27/88 som bilaga.

Avvikande från regeringens proposition ändrades ingressen till lagen om ändring av StPL så, att endast 1-4 punkten i 2 § 1 mom. StPL ändras genom den nya lagen, och inte hela 1 mom.

Ordalydelsen i 9 c § 2 mom. StPL, som gäller förutsättningarna för individuell förtidspension, stadfästes avvikande från regeringens proposition. I regeringens proposition var ordalydelsen "då arbetsförhållandena bedöms kan, om särskilda skäl föreligger, beaktas förutom i 1 mom. avsedda förutsättningar", medan den stadfästa ordalydelsen är "då de i 1 mom. nämnda arbetsförhållandena bedöms skall även beaktas". Också 9 c § 3 mom. StPL, som gäller förhandsbeskedet, ändrades så, att en hänvisning till 2 mom. i samma paragraf fogades till momentet.

Flexibel pensionsålder införs inom den offentliga sektorn nästan på samma villkor som inom den privata. Ett betydande undantag utgör bl.a. deltidspensionens och den förtida ålderspensionens åldersgräns, som är 58 år inom den offentliga sektorn. I 9 c § 2 mom. StPL, som gäller den individuella förtidspensionen, regleras vissa sådana faktorer som på grund av den offentliga sektorns särdrag dessutom bör beaktas vid beviljande av individuell förtidspension.

Lagarna träder i kraft 1.7.1989.

LA/Outi Lehmus

14.2.1989

Republikens president stadfäste 13.1.1989 lagen om ändring av 2 och 10 §§ lagen om statens pensioner (21/89). Regeringens proposition till nämnda lag ingår i cirkulär A 29/88 som bilaga. Lagen stadfästes i enlighet med regeringens proposition.

2 § 1 mom. och 10 § StPL ändrades så, att arbetstagare som anställdes i statens tjänst utomlands inte på basis av en och samma anställning får två av varandra oberoende pensioner. 2 § 2 mom. StPL ändrades så, att även tjänstgöringsförhållanden som är kortare än en månad berättigar till pension under samma förutsättningar som gäller enligt 1 § 2 mom. APL.

Lagen träder i kraft 1.3.1989.

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Pentti Koivistoinen

Helena Tapio

BILAGOR

Lag om ändring av lagen om statens pensioner (103/89)
Lag om ändring av 2 § lagen om vissa pensioner, som skall betalas av statsmedel (106/89)
Lag om ändring av lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare (110/89)
Lag om ändring av 2 och 10 §§ lagen om statens pensioner (21/89)

Nr 103

Lag

om ändring av lagen om statens pensioner

Given i Helsingfors den 3 februari 1989

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 20 maj 1966 om statens pensioner (280/66) 8 § 6 mom. och 8 a §, dessa lagrum sådana de lyder, 8 § 6 mom. i lag av den 19 december 1986 (964/86) och 8 a § i lag av den 18 juli 1975 (568/75),

ändras 1 § 1 mom., 2 § 1 mom. 1—4 punkten, 4 §, 5 § 2 och 3 mom., 8 § 2—4 mom., 9 b §, 10 § 2 mom. a- och b-punkten, det inledande stycket i 10 § 3 mom., 10 § 3 mom. b-punkten, 12 § 3 mom., 15 § 2 mom., 15 a § 2 och 4 mom., 20 § 1 mom. samt 26 § 1 mom.,

av dessa lagrum 1 § 1 mom. och 15 § 2 mom. sådana de lyder i lag av den 10 december 1971 (851/71), 2 § 1 mom. 1—4 punkten sådana de lyder i lag av den 13 januari 1989 (21/89), 5 § 2 mom. sådant det lyder i lag av den 16 januari 1987 (8/87), 5 § 3 mom. sådant det lyder i lag av den 23 februari 1979 (215/79), 8 § 4 mom. sådant det lyder i lag av den 16 januari 1987 (9/87), 9 b §, 12 § 3 mom., 15 a § 2 och 4 mom. samt 20 § 1 mom. sådana de lyder i lag av den 19 april 1985 (326/85), 10 § 2 mom. a- och b-punkten sådana de lyder i lag av den 19 december 1986 (964/86), det inledande stycket i 10 § 3 mom. och 10 § 3 mom. b-punkten sådana de lyder i lag av den 27 november 1981 (809/81), samt

fogas till 3 § ett nytt 3 mom., till 9 §, sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lag av den 10 december 1971, ett nytt 2 mom., varvid de nuvarande 2 och 3 mom. blir 3 och 4 mom., till lagen nya 9 c och 9 d §§, till 10 §, sådan den lyder ändrad genom nämnda lagar av den 27 november 1981 och den 19 december 1986 samt genom lagar av den 23 december 1982, den 9 maj 1986, den 21 augusti 1987 och den 13 januari 1989 (1026/82, 333/86, 715/87 och 21/89), ett nytt 4 mom., varvid de nuvarande 4 och 5 mom. blir 5 och 6 mom., till lagen en ny 10 b §, till 13 §, sådan den lyder i lag av den 4 juni 1982 (414/82), ett nytt 2 mom., till 15 §, sådan den lyder ändrad genom nämnda lag av den 10 december 1971 och genom lagar av den 22 juli 1970, den 23 februari 1979, den 27 november 1981 och den 31 januari 1985 (527/70, 232/79, 808/81 och 91/85), i stället för det 3 mom. som upphävts genom nämnda lag av den 27 november 1981 ett nytt 3 mom., till 18 §, sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lag av den 19 april 1985, nya 6—10 mom. samt till 20 §, sådan den lyder ändrad genom nämnda lagar av den 10 december 1971 och den 19 april 1985, ett nytt 4 mom. som följer:

1 §

Den som står i tjänste- eller arbetsförhållande till staten har rätt till ålders-, invalid-, arbetslöshets- och deltidspension enligt denna lag.

2 §

Denna lag gäller inte

1) anställning som har börjat efter det förmånstagaren fyllt 65 år.

2) anställning under den tid för vilken förmånstagaren på grundval av tjänste- eller arbetsförhållande eller företagarverksamhet uppbär ålderspension, med undantag av förtida ålderspension, enligt denna lag eller någon annan lag eller en förordning, eller sådan invalidpension vars storlek fastställts med beaktande av den tid som återstår till pensionsåldern eller av motsvarande arbetsförtjänst,

3) anställning som beaktas för pension enligt lagen om sjömanspensioner (72/56) eller enligt lagen om pension för vissa konstnärer och redaktörer i arbetsförhållande (662/85),

4) anställning i vilken förmånstagarens arbetsförtjänst i denna eller, om han samtidigt innehar två eller flera anställningar, i dessa sammanlagt i medeltal understiger 818,24 mark i månaden,

3 §

Vid statskontoret finns en förtidspensionsnämnd som skall styra och följa tillämpningen av systemen med individuell förtidspension, förtida ålderspension och deltidspension. Om delegationens uppgifter och sammansättning stadgas närmare genom förordning.

4 §

Pensionsåldern är 63 år.

Pensionsåldern är dock 65 år, om statsanställningen har upphört före pensionsåldern 63 år.

5 §

Har invaliditeten eller arbetslösheten börjat innan 360 dagar förflutit från det anställningstiden eller deltidspension enligt denna lag upphörde, räknas vid fastställandet av invalid- eller arbetslöshetspensionen såsom pensionstid

även tiden mellan invaliditetens eller arbetslöshetens början och pensionsåldern 63 år eller avgångsåldern, om denna är lägre. När de 360 dagarna beräknas, lämnas de dagar för vilka förmånstagaren har erhållit dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (602/84) obeaktade, dock högst till det antal som svarar mot det i 26 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa stadgade maximiantalet dagar för vilka dagpenning avvägd enligt förtjänsten kan betalas. Har anställningen inte utan avbrott fortgått minst 4 månader, räknas på grundval av den såsom pensionstid den tid som återstår till pensionsåldern endast om förmånstagaren inte på grund av tjänste- eller arbetsförhållande eller företagarverksamhet som börjat före anställningen har rätt till sådan invalid- eller arbetslöshetspension för vilken nämnda tid eller mot denna svarande arbetsförtjänst redan beaktas.

När invalidpension fastställs för en kvinnlig förmånstagare räknas såsom pensionstid tiden mellan invaliditetens början och pensionsåldern 63 år eller avgångsåldern, då denna är lägre, om hon mellan den tidpunkt då de 360 dagarna enligt 2 mom. har förflutit och den tidpunkt då invaliditeten börjat, vilken tid får uppgå till högst 9 år, har haft ett i 3 § lagen om statens familjepensioner angivet barn som är yngre än tre år, dock ej ifall den tid som återstår till pensionsåldern eller motsvarande arbetsförtjänst, utan att nämnda barnavårdstid beaktas, skall räknas såsom pensionstid på grundval av något annat arbets- eller tjänsteförhållande eller företagarverksamhet. Har en sådan kvinnlig förmånstagares anställning inte fortgått i fyra månader, gäller för fastställande av pensionstiden i tillämpliga delar 2 mom.

8 §

Förmånstagaren har rätt att få ålderspension i förtid tidigast från ingången av månaden efter den kalendermånad under vilken han fyller 58 år, om hans pension fastställs med tillämpning av 10 § 2 mom., eller från ingången av kalendermånaden efter den under vilken han fyller 60 år, om hans pension fastställs med tillämpning av 10 § 1 mom. Härvid minskas pensionen på det sätt som anges i 10 b §. På förtida ålderspension tillämpas i övrigt vad denna lag stadgar om ålderspension. En förmånstagare som avses i 4 mom. 1 punkten

har inte rätt till förtida ålderspension. Har förmånstagaren på grundval av anställning som räknas såsom pensionstid rätt till förtida ålderspension också enligt lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden, förutsätts dessutom för att han skall kunna få förtida ålderspension att han får förtida ålderspension enligt lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden.

En förutsättning för att en förmånstagare som har fått deltidspension enligt denna lag skall få ålderspension vid pensionsåldern 63 år är att det deltidarbete som avses i 9 d § 1 mom. 4 punkten har upphört och att han innan deltidspensionen och deltidarbetet upphörde har uppnått pensionsåldern 63 år.

Uppnådd pensionsålder är dock inte en förutsättning för ålderspension,

1) om en tjänsteman som tjänstgör i en officers- eller befattningsofficerstjänst, för vilken såsom ovillkorligt behörighetsvillkor har fastställts tjänsteexamen för officer eller för befattningsofficer, innehar militär grad och han i en sådan tjänst eller, om det är fråga om en befattningsofficerstjänst, sammanlagt i en sådan tjänst och som värvad, gränsbevakare eller sjöbevakare, då avgångsåldern är högst 50 år, har intjänat en pensionstid av minst 20 år eller, då avgångsåldern är högre än 50 år, en pensionstid av minst 25 år och av denna pensionstid minst 6 månader omedelbart före anställningens upphörande och minst 3 år under de 5 senaste åren före anställningens upphörande, eller

2) om förmånstagaren har uppnått sin avgångsålder,

9 §

När invalidpension beviljas med tillämpning av 1 mom. d-punkten, ges den antingen som full pension eller delpension eller som individuell förtidspension, beroende på hur den pension som utgör grunden för invalidpensionen är beviljad.

9 b §

Invalidpension på grundval av invaliditet som har inträffat efter att anställningen upphörde beviljas antingen som full pension eller

som delpension. Full invalidpension beviljas vid tillämpningen av 9 § 1 mom. c-punkten en förmånstagare vars arbetsförmåga kan uppskattas vara nedsatt med minst tre femtedelar under åtminstone ett år. Är arbetsförmågan nedsatt med mindre än detta, men likväl med minst två femtedelar, beviljas pensionen som delpension.

Individuell förtidspension beviljas som full invalidpension.

9 c §

Utan hinder av vad 9 § 1 mom. stadgar om erhållande av invalidpension har en förmånstagare som fyllt 55 år rätt att få invalidpension i form av individuell förtidspension, om hans arbetsförmåga, med beaktande av sjukdom, lyte eller skada, faktorer förknippade med åldrande, lång tid i anställningen, ett för honom påfrestande och slitsamt arbete samt arbetsförhållandena, varaktigt har nedgått i sådan grad att det inte skäligen kan förutsättas att han skall fortsätta sin anställning. Ett villkor är dock att förmånstagaren har upphört med sådant förvärvsarbete som avses i en lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller att hans förvärvsinkomst per månad av dessa arbeten kan uppskattas bli i genomsnitt mindre än det belopp som avses i 2 § 1 mom. i denna lag. En förutsättning för individuell förtidspension är dessutom, fränsett det fall som avses i 9 § 1 mom. d-punkten, att då den individuella förtidspensionen fastställs, såsom pensionstid även kan räknas den tid som återstår till pensionsåldern eller till avgångsåldern, om denna är lägre.

Då de i 1 mom. nämnda arbetsförhållandena bedöms skall även beaktas de särskilda krav som bör ställas på vissa uppgifter till följd av den offentliga förvaltningens speciella natur och som hänför sig till den allmänna säkerheten, den anställdes egen säkerhet eller det ansvar som med hänsyn till ett allmänt intresse är förbundet med arbetet.

Förmånstagaren har rätt till förhandsbesked om huruvida han uppfyller de i första eller sista meningen i 1 mom. och de i 2 mom. nämnda villkoren för pension. Ändring i beslutet får sökas enligt 23 §. Ett positivt förhandsbesked är bindande för statskontoret, om en därpå grundad ansökan om pension görs inom sex månader från det beslutet vann laga kraft.

Rätt till individuell förtidspension har inte en förmånstagare som avses i 8 § 4 mom. 1 punkten.

9 d §

Rätt till deltidspension har en förmånstagare som har fyllt 58 år,

1) om han inte får pension enligt denna lag, i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare nämnd grundpension eller någon annan därmed jämförlig, på arbets- eller tjänsteförhållande eller företagaverksamhet grundad pension.

2) om han innan deltidspensionen börjar uppfyller de villkor i fråga om anställnings- och pensionstid som 8 § 1 mom. andra meningen stadgar för ålderspension vid lägre ålder än 65 år och om han under denna tid har haft en sådan anställning på heltid att hans arbetsförtjänst enligt denna lag eller arbetsförtjänst av en i denna lag angiven anställning och av verksamhet som omfattas av de stadganden som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare sammanlagt är minst fyra gånger det belopp som nämns i 2 § 1 mom. i denna lag.

3) om den tid som återstår till pensionsåldern eller till avgångsåldern, då denna är lägre, skulle beaktas när pensionen fastställs på grundvalen av hans till tillämpningsområdet för denna lag hörande anställning, såvida han hade blivit arbetsoförmögen vid den tidpunkt då deltidspensionen börjar.

4) om hans arbetstid och förvärvsinkomst i anställning som omfattas av denna lag har minskat så, att förvärvsinkomsten av återstående arbete eller företagaverksamhet som omfattas av de stadganden som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare, nedan kallat deltidarbete, sammanlagt uppgår till minst 40 och högst 60 procent av hans stabiliserade förvärvsinkomst före minskningen, dock minst till det markbelopp som nämns i 2 § 1 mom., varvid minskningen i arbetstiden inte får skilja sig väsentligt från nedgången i förvärvsinkomsterna, samt

5) om han inte uteblir från arbetet en längre tid än sex veckor i följd, vartill inte räknas semester eller annan därmed jämförbar tid, ej heller tid för vilken han får dagpenning enligt sjukförsäkringslagen.

När deltidspension fastställs, betraktas som stabiliserad förvärvsinkomst den pensionsgrundande lönen av den anställning på grund-

val av vilken vid fastställande av pension skulle beaktas den återstående tiden till pensionsåldern, om förmånstagaren vid den tidpunkt då deltidspensionen börjar hade blivit arbetsoförmögen.

Finansministeriet meddelar vid behov närmare föreskrifter om när det kan anses vara fråga om anställning på heltid på det sätt som avses i 1 mom. 2 punkten, hur förtjänstnivån i deltidarbete som avses i 1 mom. 4 punkten konstateras och hur utvecklingen av den skall följas.

Genom förordning kan stadgas att undantag av särskilda skäl får göras från den förtjänstgräns i mark som avses i 1 mom. 2 punkten och från de villkor som gäller minskad arbetstid och som avses i 1 mom. 4 punkten.

Rätt till deltidspension har inte en förmånstagare som avses i 8 § 4 mom. 1 punkten, ej heller en förmånstagare som får deltidspension enligt lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden, om den baserar sig på förtjänst som erhållits av anställning som räknas såsom pensionstid enligt denna lag.

10 §

I fråga om envar anställning utgör pensionens belopp för varje till pensionstiden hänförlig hel månad 11/60 procent av den pensionsgrundande lönen,

a) om förmånstagaren under de närmaste 6 månaderna före anställningens upphörande har varit anställd utan avbrott och vid anställningens upphörande uppnått pensionsåldern eller avgångsåldern eller avgått med förtida ålderspension enligt 8 § 2 mom. samt om han under de närmaste 5 åren före anställningens upphörande förvärvat en pensionstid av sammanlagt minst 3 år, varvid även tidigare tjänstgöringstid som räknas såsom pensionstid för pension enligt de stadganden som nämns i 8 § 1 mom. beaktas vid beräkningen av ovan nämnda tider av 6 månader och 3 år;

b) om invalid- eller arbetslöshetspension beviljas med tillämpning av 5 § 2 mom. eller ålderspension med tillämpning av 8 § 3 mom. eller 4 mom. 1 punkten; eller

Pensionsbeloppet för innehavaren av en officers- eller befattningsofficerstjänst, för vilken såsom ovillkorligt behörighetsvillkor fastställts examen för officerstjänst eller tjänsteexamen för befattningsofficer utgör, om innehavaren

har militär grad, för varje till pensionstiden hänförlig hel månad 11/50 procent av den pensionsgrundande lönen, och pensionsbeloppet för en vid gränsbevakningsväsendet anställd gränsbevakare eller befälhavare för luftfartyg, som i en sådan anställning har förvärvat en pensionstid av minst 20 år, utgör för varje till pensionstiden hänförlig hel månad 11/54 procent av den pensionsgrundande lönen.

b) om invalid- eller arbetslöshetspension beviljas med tillämpning av 5 § 2 mom. eller ålderspension med tillämpning av 8 § 4 mom. 1 punkten.

Pension räknas också för den tid under vilken förmånstagaren har fått deltidspension enligt denna lag. Pensionens belopp beräknas så som det hade beräknats, om han under denna tid hade varit statsanställd, och som pensionsgrundande lön betraktas den skillnad mellan förvärvsinkomsterna enligt 10 b § 2 och 3 mom. som utgör grund för hans deltidspension.

10 b §

Beviljas ålderspension enligt 8 § 2 mom. i förtid, minskas pensionen med en halv procent för varje månad för vilken pensionen utbetalas före ingången av månaden efter den då pensionsåldern 63 år uppnås, om pensionen bestäms med tillämpning av 10 § 2 mom., och före ingången av månaden efter den då pensionsåldern 65 år uppnås, om pensionen bestäms med tillämpning av 10 § 1 mom. Minskningen beräknas på den samordnade pension som förmånstagaren har intjänat fram till den tidpunkt då pensionen börjar.

Deltidspensionens belopp är, om inte något annat följer av 3 mom., 50 procent av skillnaden mellan den stabiliserade förvärvsinkomsten av anställning som nämns i 9 d § 1 mom. 2 punkten och förvärvsinkomsten av deltidsarbetet.

Har förmånstagaren samtidigt två eller flera förvärvsarbeten som avses i 9 d § 1 mom. 2 punkten, beräknas beloppet av deltidspensionen på skillnaden mellan de i 9 d § 2 mom. angivna sammanlagda förvärvsinkomsterna före förmånstagarens övergång till deltidsarbete och de sammanlagda förvärvsinkomsterna under deltidsarbetet. Skillnaden delas i förhållande till minskningen av förvärvsinkomster i sådana anställningar på grundval av vilka

förmånstagaren har rätt till deltidspension, dock högst till det belopp som motsvarar den minskning av förvärvsinkomst som omfattas av respektive stadgande.

Deltidspensionens maximibelopp är 75 % av den i enlighet med 12 § samordnade pension som förmånstagaren enligt de stadganden som avses i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare har intjänat före den tidpunkt då deltidspensionen börjar. Har förmånstagaren rätt till deltidspension också med stöd av något annat ovan nämnt stadgande och minskar den begränsning som här avses deltidspensionen, görs minskningen enligt dessa stadganden i förhållande till de pensionsrättigheter som har intjänats enligt dem.

12 §

Till en ålderspensionstagare betalas, till dess han får rätt till pension enligt folkpensionslagen, i kompletteringsdel vad som med anledning av att folkpensionen beaktas har avdragits från pension enligt denna lag. Kompletteringsdel betalas dock inte till den som får förtida ålderspension.

13 §

Deltidspensionens belopp beräknas på nytt, om det i pensionstagarens förvärvsinkomster under deltidsarbete har skett en förändring som betydligt avviker från den allmänna löneutvecklingen.

15 §

Ålders- eller invalidpension beviljas inte utan grundad anledning retroaktivt för längre tid än ett år innan pensionsansökningen gjordes. Arbetslöshetspension eller deltidspension beviljas inte för längre tid än 6 månader före månaden efter den tidpunkt då ansökningen gjordes.

Deltidspension beviljas tidigast från ingången av månaden efter den under vilken förmånstagaren har fyllt 58 år.

15 a §

Utän hinder av 1 mom. betalas full invalidpension i enlighet med 15 §, om pensionsan-

sökan har gjorts innan dagpenning enligt sjukförsäkringslagen har betalats för de i 1 mom. nämnda 150 första betalningsdagarna eller om invalidpension beviljas såsom i 9 c § nämnd individuell förtidspension. Härvid är dock en förutsättning för att full invalidpension skall betalas att före utgången av kalendermånaden efter pensionsansökan eller, om under denna tid ansökts om dagpenning som avses i sjukförsäkringslagen, före utgången av kalendermånaden efter ansökan, inte har beviljats sådan under minst en månad utan avbrott utbetald dagpenning som hänför sig till tiden efter arbetsoförmågans inträde eller, om en dagpenningsansökan som hänför sig till denna tid har avslagits, till tiden efter avslaget.

Beviljas full invalidpension retroaktivt i enlighet med 1 mom., skall pensionen betalas till sjukförsäkringsfonden till den del den motsvarar för samma tid utbetald dagpenning enligt sjukförsäkringslagen. Detsamma gäller om invalidpension beviljas retroaktivt som individuell förtidspension.

-----

18 §

Invalidpension som beviljats i form av individuell förtidspension indras, om pensionstagaren inte längre uppfyller de villkor för pension som anges i 9 c § 1 mom. I övrigt gäller om pensionen i tillämpliga delar vad som stadgas om full invalidpension.

Deltidspension skall indras, om förmånstagaren inte längre uppfyller de villkor för pension som anges i 9 d §. Beviljas invalid- eller arbetslöshetspension för den tid för vilken deltidspension har betalats, betraktas deltidspensionen som delbetalning på invalid- eller arbetslöshetspensionen.

Har deltidspension indragits i enlighet med 7 mom., har förmånstagaren rätt att på nytt få deltidspension när han uppfyller villkoren enligt 9 d §. Börjar deltidspension på nytt inom sex månader från det att den tidigare deltidspensionen upphörde, beviljas pensionen på de tidigare grunderna, om inte något annat följer av 13 § 2 mom.

Varje förmånstagare är skyldig att till statskontoret anmäla ändringar som inverkar på hans rätt att få pension eller på pensionens belopp.

Statskontoret kan av förmånstagaren kräva

utredning över omständigheter som påverkar pensionens belopp, och utredning över att han fortfarande uppfyller villkoren för pensionen. Har pensionstagaren inte tillställt statskontoret sådan utredning inom en utsatt skälig tid, kan statskontoret besluta att utbetalningen av pensionen skall avbrytas till dess utredning inlämnas.

20 §

Full invalidpension eller arbetslöshetspension som beviljats med tillämpning av 5 § 2 mom. ombildas till ålderspension då anställningen upphört och pensionstagaren uppnått pensionsåldern 63 år, i fråga om pensionstagare i tjänsteförhållande likväl senast då han uppnår avgångsåldern. I annat fall ombildas invalidpension eller arbetslöshetspension till ålderspension då pensionstagaren fyller 65 år.

Invalidpension som beviljats i form av delpension ändras på ansökan av förmånstagaren till individuell förtidspension från ingången av månaden efter den under vilken han uppfyller villkoren i 9 c § 1 mom. för pension, dock inte retroaktivt för längre tid än sex månader före ingången av månaden efter ansökningen.

26 §

Kommunernas eller andra offentligrättsliga samfunds myndigheter eller inrättningar, pensionskyddscentralen, försäkrings- och pensionsanstalterna, de privata arbetsgivarna och sjukhusen är skyldiga att på anhållan avgiftsfritt meddela statskontoret uppgifter som de innehar och som kan inverka på avgörandet av ett pensionsärende som är under behandling eller på utbetalningen av pension, likväl med iakttagande av vad som i någon annan lag stadgas om tystnadsplikt. För läkarutlåtanden och läkarintyg skall dock betalas skälig ersättning.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1989.

En förmånstagare vars pensionsberättigande anställning fortgår när denna lag träder i kraft och som

1) vid ikraftträdandet innehar en tjänst eller uppgift för vilken enligt de stadganden som gällde innan lagen träder i kraft har funnits en i 5 § förordningen om statens pensioner nämnd särskild pensionsålder,

2) före utgången av juni 1999 anställs i en tjänst eller uppgift som avses i 1 punkten eller

3) i enlighet med den upphävda 8 a § innan lagen träder i kraft har innehaft en tjänst eller uppgift som avses i 1 punkten under sammanlagt minst 12 år efter det han har fyllt 40 år,

har rätt till pension enligt de stadganden som gällde innan denna lag träder i kraft och som ändrats genom den, om han före utgången av juni 1999 antingen då han ansöker om pension eller annars skriftligen meddelar statskontoret att han önskar det.

På en förmånstagare som gjort en anmälan som avses i 2 mom. tillämpas inte de genom denna lag ändrade stadganden som träder i kraft den 1 juli 1989. Vad som sägs i 2 mom. och i detta moment gäller om förmånstagaren har rätt till pension med tillämpning av 10 § 2 mom.

En förmånstagare som, om han hade avgått från sin anställning före ikraftträdandet skulle ha haft rätt till ålderspension enligt 8 § 6 mom. och 8 a §, vilka nu upphävs, eller 8 § 3 mom. i dess lydelse före denna lagändring, har dock

utan hinder av vad som sägs ovan rätt till pension i enlighet med nämnda stadganden.

En förmånstagare, som innan denna lag träder i kraft har fått en individuell förtidspension, som grundar sig på ett tjänste- eller arbetsförhållande eller en företagaverksamhet efter statsanställningen, enligt de stadganden som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare, har rätt till individuell förtidspension enligt 9 § 1 mom. d-punkten lagen om statens pensioner räknat från den 1 juli 1989.

Då rätt till individuell förtidspension enligt 9 c § fastställs, beaktas även avgång före ikraftträdandet.

När rätt till deltidspension fastställs, beaktas också övergång till deltidsarbete innan denna lag träder i kraft.

Markbeloppet i 2 § 1 mom. 4 punkten i denna lag motsvarar löneindextalet för 1988 enligt 9 § förordningen om pension för arbetstagare.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter kan vidtas innan den träder i kraft.

Genom denna lag upphävs 5 § förordningen den 9 december 1966 om statens pensioner (611/66) jämte ändringar.

Helsingfors den 3 februari 1989

Republikens President
MAUNO KOIVISTO

Minister *Ulla Puolanne*

Nr 106

Lag

om ändring av 2 § lagen om vissa pensioner, som skall betalas av statsmedel

Given i Helsingfors den 3 februari 1989

I enlighet med riksdagens beslut ändras 2 § lagen den 13 juni 1969 om vissa pensioner, som skall betalas av statsmedel, sådant detta lagrum lyder i lag av den 10 december 1971 (865/71), som följer:

2 §

Den som är anställd vid en statsunderstödd institution har, om institutionen hade eller skulle ha haft rätt till statsunderstöd för kostnaderna för anordnande av hans pensionskydd på det sätt som avses i 1 §, rätt till ålders-, invalid-, arbetslöshets- och deltidspension av statens medel, i tillämpliga delar enligt de stadganden som gäller för den som står i tjänste- eller arbetsförhållande till staten.

Sedan en i 1 mom. nämnd anställd vid en statsunderstödd institution eller någon som med stöd av denna lag har fått ålders-, in-

lid-, arbetslöshets- eller deltidspension av statens medel har avlidit, betalas efter honom av statens medel familjepension i tillämpliga delar enligt de stadganden som gäller för den som stått i tjänste- eller arbetsförhållande till staten.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1989.

Om ikraftträdandet av denna lag gäller i tillämpliga delar vad som stadgas om ikraftträdandet av lagen om ändring av lagen om statens pensioner (103/89).

Helsingfors den 3 februari 1989

Republikens President

MAUNO KOIVISTO

Minister *Ulla Puolanne*

Nr 110

Lag

om ändring av lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare

Given i Helsingfors den 3 februari 1989

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 2 § 1 och 2 mom. samt 12 § 1 mom. lagen den 30 april 1964 om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare (202/64) samt
fogas till lagen nya 5 a och 16 a §§ som följer:

2 §

Pensionsskyddet omfattar grund-, tillägg- och deltidspensioner.

Grundpensionsskyddet och deltidspensionen gäller varje medlemssamfunds tjänsteinnehavare och arbetstagare.

5 a §

Vid kommunala pensionsanstalten finns en förtidspensionsnämnd som skall styra och följa systemet med förtida pensioner. Nämnden tillsätts av inrikesministeriet. Närmare bestämmelser om förtidspensionsnämnden meddelas i det reglemente som nämns i 14 §.

12 §

Statens, kommunernas eller andra offentlig-rättsliga samfunds myndigheter eller inrättningar, pensionsskyddscentralen, de privata arbetsgivarna, försäkrings- och pensionsanstalterna och sjukhusen samt de läkare som står i tjänsteförhållande är skyldiga att på begäran avgiftsfritt ge den kommunala pensionsanstal-

ten och pensionsnämnden sådana upplysningar som inverkar på avgörandet av ett ärende. För läkarutlåtanden skall betalas skälig ersättning.

16 a §

En tjänsteinnehavare och en arbetstagare, som har stått i ett pensionsberättigande kommunalt anställningsförhållande den 1 juli 1989 och vars pensionsålder enligt den pensionsstadga som gällde den 30 juni 1989 är lägre än 63 år, behåller sin pensionsrätt enligt den nämnda pensionsstadgan, om han före utgången av juni 1999 antingen då han ansöker om pension eller annars skriftligen meddelar kommunala pensionsanstalten att han önskar det. Den som har gjort en sådan anmälan omfattas inte av det system med förtida pensioner som träder i kraft den 1 juli 1989, om han har rätt till tilläggspension enligt pensionsstadgan.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1989.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter kan vidtas innan den träder i kraft.

Helsingfors den 3 februari 1989

Republikens President

MAUNO KOIVISTO

Minister *Ulla Puolanne*

Nr 21

Lag

om ändring av 2 och 10 §§ lagen om statens pensioner

Given i Helsingfors den 13 januari 1989

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 2 § 1 och 3 mom. och 10 § 4 mom. lagen den 20 maj 1966 om statens pensioner (280/66),
dessa lagrum sådana de lyder, 2 § 1 mom. i lag av den 26 juli 1985 (664/85) och 10 § 4 mom. i lag av den 23 december 1982 och den 21 augusti 1987 (1026/82 och 715/87), samt
fogas till 10 §, sådan den lyder ändrad genom nämnda lagar av den 23 december 1982 och den 21 augusti 1987 samt lagar av den 27 november 1981, den 9 maj 1986 och den 19 december 1986 (809/81, 333/86 och 964/86), ett nytt 5 mom. som följer:

2 §

Denna lag gäller inte

- 1) anställning som har börjat efter det förmånstagaren fyllt 65 år,
- 2) anställning under den tid, för vilken förmånstagaren på grundval av tjänste- eller arbetsförhållande eller företagarverksamhet uppbär ålderspension enligt denna lag eller någon annan lag eller förordning, eller sådan invalidpension vars storlek fastställts med beaktande av den tid som återstår till pensionsåldern eller av motsvarande arbetsförtjänst,
- 3) anställning som beaktas för pension enligt lagen om sjömanspensioner (72/56) eller enligt lagen om pension för vissa konstnärer och redaktörer i arbetsförhållande (662/85),
- 4) anställning i vilken förmånstagarens arbetsförtjänst i denna eller, om han samtidigt innehar två eller flera anställningar, i dessa sammanlagt i medeltal understiger 818,24 mark i månaden,
- 5) anställning som utan avbrott har fortgått kortare tid än en månad, ej heller
- 6) anställning utomlands i statens tjänst, om den anställda inte är finsk medborgare.

Vid tillämpningen av denna lag anses en anställning ha fortgått utan avbrott minst en månad också i de fall då en förmånstagare under minst tre kalendermånader i följd varit anställd under kortare perioder än en månad, under förutsättning att förvärvsinkomsten för varje kalendermånad stiger till åtminstone det belopp som nämns i 1 mom. 4 punkten och förmånstagaren har varit i arbete minst 20 timmar per kalendermånad.

10 §

De pensioner som har fastställts för varje anställning skall sammanräknas. Pensionernas sammanlagda belopp får, om 1 mom. tillämpas, uppgå till högst 60 procent och, om pensionen beräknas med tillämpning av 2 eller 3 mom., till högst 66 procent av den högsta pensionsgrundande lönen för pension som beräknas i enlighet med denna lag, då pensions tiden är minst två år. Finns ej sådan pension, får pensionernas sammanlagda belopp då 1 mom. tillämpas uppgå till högst 60 procent och då 2 eller 3 mom. tillämpas till högst 66 procent av den högsta pensionsgrundande lö-

nen för pension som beräknas enligt denna lag. Har en förmånstagare på grundval av anställning som har beaktats för en pension enligt denna lag rätt till pension även med stöd av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden, eller har han på grundval av anställning som avses i 5 § 5 mom. 2 eller 3 punkten rätt till pension även med stöd av lagen om pension för arbetstagare, eller har han på grundval av verksamhet som avses i 6 § 1 mom. 3 punkten c-underpunkten rätt till pension från en internationell organisation eller ett internationellt samarbetsorgan eller för uppdrag inom det internationella utvecklings-samarbetet med beaktande av minst fem års verksamhet eller har han på grundval av anställning hos staten i egenskap av i utlandet anställd arbetstagare rätt även till sådan pension eller motsvarande förmån från utlandet i vars kostnader staten har deltagit, avdras från pension som betalas enligt denna lag

1) ett belopp som utgör 1/8 procent av den pensionsgrundande lönen för varje till pensionstiden hänförd månad, för vilken den inkomst som erhållits från staten har beaktats för pension som betalas enligt lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden, samt dessutom för en sådan tid mellan invaliditetens eller arbetslöshetens början och uppnåendet av pensionsåldern som räknats till godo för pension enligt denna lag, om den inkomst som svarar mot denna tid har beaktats för ovan nämnd pension och denna helt eller delvis grundar sig på inkomst från anställning hos staten,

2) pension som betalas enligt lagen om pension för arbetstagare, till den del den grundar sig på samma anställningstid som pension enligt denna lag.

3) pension som betalas av en internationell

organisation eller ett internationellt samarbetsorgan eller som betalas på grundvalen av uppdrag inom internationellt utvecklings-samarbete, till den del den baserar sig på andra premier än sådana som uppburits hos förmånstagaren, och på samma anställningstid som pension enligt denna lag, och

4) pension eller motsvarande förmån från utlandet på grundval av anställning hos staten i egenskap av i utlandet anställd arbetstagare, till den del pensionen eller förmånen baserar sig på samma anställningstid som pension enligt denna lag,

varvid avdrag, som till följd av andra pensioner och ersättningar skall göras från pension som betalas enligt lagen om pension för arbetstagare, inte skall beaktas. Angående pensionens maximibelopp gäller i övrigt vad som stadgas nedan.

Förmån som motsvarar en i 4 mom. 4 punkten nämnd pension avdras från pension enligt denna lag, i enlighet med de beräkningsgrunder som fastställs av finansministeriet.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 1989.

Markbeloppet i 2 § 1 mom. 4 punkten motsvarar det i 9 § förordningen om pension för arbetstagare nämnda löneindextalet för 1988.

Stadgandena i 2 § 1 mom. 6 punkten samt 10 § 4 och 5 mom. tillämpas på pensioner som grundar sig på pensionsfall vilka inträffat medan lagen är i kraft. Om en arbetstagare som har anställts hos staten utomlands då lagen träder i kraft har haft sådan anställning i minst 20 års tid eller har högst fem år kvar till pensionsåldern, skall dock de tidigare stadgandena tillämpas.

Vad som stadgas i 2 § 3 mom. tillämpas på anställning efter det lagen har trätt i kraft.

Helsingfors den 13 januari 1989

Republikens President

MAUNO KOIVISTO

Minister Ulla Puolanne